

6-14 méter volt a maximális vizállás, 1879-ben, az árvízkatasztrófát 8-22 méter magasságu vizállás okozta, 1895-ben 8-84, 1919-ben pedig 9-16 méterre szökött fel a víz. A földművelésügyi miniszterium vizrajzi osztályának véleménye szerint még az 1919. évi árvíznél is 50 centiméterrel magasabb vízre számíthat a város, tehát a város árvíz elleni biztosítása és ezzel kapcsolatban a Tisza-meder szabályozása Szeged egyik legfontosabb problémája maradt.

Köszönetet mondott előadásában Berzenczey Domokos Móra Ferencnek, aki szombaton a Kulturpalotában szép és érdekes előadást tartott Szeged rekonstrukciójáról.

Ezután külön-külön foglalkozott a város nevezetesebb műszaki létesítményeivel. „Az árvíztől a világháború kitöréséig eltelt 35 esztendő szorgos építő és alkotó munkában telt el — mondotta Berzenczey Domokos — a királyi biztosság által megszabott keretek kitöltésére azonban kevésnek bizonyult ez az idő. Számos, szép alkotás terve maradt félben és vált egy szebb és boldogabb kor feladatává. A második városháza, a vásárcsarnok, a zenepalota, az új kórház, az egyesített személpályaudvar, a téli kikötő, a tanyai vasút és sok egyéb terve, amely tíz év előtt mind a közeli megvalósulás előtt állt, azóta azonban a messze jövő bizonytalanságába tolódot el.”

Majd áttért a város jelenlegi fontosabb intézményeinek vázlatos ismertetésére. Berzenczey Domokos a következőképpen fejezte be általános, nagy tetszéssel honorált előadását:

— Meg fognak győződni kedves vendégeink arról, hogy ez a város, amelyről a negyvenöt év előtti krónikák azt írták, hogy „Szeged nincs többé és nem is lesz többé.” Amint a szigetet képző töltésiveken hajlék nélkül, öltöny nélkül, kenyér nélkül siratta a nép apáinak elpusztult örök s nyomasztó csüggedés vett erőt mindeneken, az volt a hangulat, hogy a tengerré vált város lakóinak nincs más útjuk, mint a földönfutás. Szeged akkor egy tenger volt, amelynek partjain a pusztulás tanyázott, egy pont, melyet a végzet kitörölt könyvből, egy sivatag, hajléktalan lakók-

kal, hogy ez a város szebben, virágzóbban támadt fel romjaiból, mint amilyen valaha volt, ez a város él, élni akar és élni fog. Ez a példa nyújtson reményt és erősítse meg meggyőződésünket, hogy hazánk, amelyet a világháború árvize pusztított el, mint egykor Szegedet a Tisza árja, fel fog támadni, szebb, erősebb, hatalmasabb és boldogabb lesz, mint bármikor volt.

Berzenczey Domokos után Lovas Zsigmond, Győr város műszaki főtanácsosa tartott előadást a lakásépítő program megoldásáról. A lakáskérdést csak építkezéssel lehet megoldani. Nagy hiba volt, hogy az ország lakossága elszalasztotta azt az időt, amikor legjobb alkalom kínálkozott a lakásépítésre, az 1918—1921. éveket. A lakások 1926-ra tervezett felszabadítása nem hozhat enyhülést, mert a bekövetkező felfordulásban nem gondol majd senki építkezésre. Az előadó véleménye szerint 1926-ban nem érkezik még el a felszabadítás ideje. Indítványozza, hogy a szövetség irjon fel a kormányhoz az építkezés lehetőségének megteremtése érdekében.

Az előadás után hosszú vita következett. Elhatározta a vándorgyűlés, hogy Lovas Zsigmond előadását kinyomatja és kiosztja tanulmányozás céljából tagjainak. Szeptemberben vitatást tart fölötté és akkor határoz afölött, hogy milyen lépéseket tegyen.

A vándorgyűlés ezután egyhangú lelkesedéssel Fock Ede fővárosi tanácsnokot választotta meg az elnöki tisztségre. A nívós és tanulságos vándorgyűlés az elnök zárószavaival két órakerít véget. Uána bankett volt a Tiszában. Délután a vendégek folytatták a városi intézmények megtekintését, este résztvettek a kaszinó vacsoráján. Hétfőn délelőtt ismét a városi tanulmányozták, délután megkoszorúzták Vásárhelyi Pál szobrát. Este bucsuvacsora volt az ujszegedi Vigadóban.

„A kormány hálátlan Szegeddel szemben.”

Szeged soha nem kapott semmit. — A közgyűlés megszavazta az egyetemi támogatást.

Szeged, június 30. (Saját tudósítónktól.) Tizenöt városatyai jelent meg a hétfői közgyűlésen, amely a szombati ülés végén bejelentett póttárgyat, az egyetemi építkezések városi támogatásának ügyét tárgyalta le. Pedig ez a kérdés is van olyan fontos — ha ugyan nem fontosabb — mint a Zsótér-ház megvételének ügye, amely még azokat is becsalta a fülledt levegőjű közgyűlési terembe, akik különben a távolmaradó városatyák névsorán szerepelnek legszívesebben. Az érdeklődés mértékét azonban nem mindig a tárgy fontossága szabja meg és megesik néha, hogy az érdekelttség az irányadó.

A szombati ülés — amelyen Bokor Pál polgármesterhelyettes elnökölt — jegyzőkönyvének felolvasása után dr. Gadl Endre kulturatanácsnok ismertette a kérdést. Részletesen elmondotta, hogy a közgyűlés az egyetem végleges intézeteinek építési költségeire egyszer már megszavazott bizonyos városi hozzájárulást, még pedig ötszáz hold bér föld huszonöt évi jövedelmét. Ezt az elég tekintélyes hozzájárulást azonban a kultuszminiszter kevésnek találta. Június huszonhetedikére értekezletet hívott össze a szegedi egyetem végleges elhelyezése ügyében. Ezen az értekezleten a város közönségét a polgármester képviselte, aki a tanács határozata alapján megnevezte a közgyűlés által felajánlott eredeti hozzájárulást, ezer hold föld ötven évi jövedelmét ajánlva fel. A kultuszminiszter azonban ezt is kevesellte és a négyszeres hozzájárulás megduplázását kívánta, ami évi huszonnégy vagon buza értékének felel meg ötven éven keresztül. A polgármester teljesítette a kultuszminiszter kívánságát, közölte vele, hogy ilyen értelmű javaslatot terjeszt a város közgyűlése elé, de kikötötte, hogy a város csak abban az esetben hozhatja meg azt a jelentékeny áldozatot, ha az egyetem véglegesítésének költségeihez az állam is ugyanennyivel járul hozzá. A miniszter ezt meg is ígérte.

— Irásba adta ezt az ígéretet a miniszter? — kérdezte Taschler Endre főjegyző.

— Nem adta írásba — válaszolt a polgármester —, de tanuk előtt mondta.

— Az nem sokat ér — jegyezte meg Taschler Endre —, addig másik Kunó jöhet.

Gadl Endre a kis intermezzo után folytatta előterjesztését. Ajánlja fel a közgyűlés a kívánt hozzájárulást, amely az állami hozzájárulással

együtt annuitása lenne az építkezési költségek fedezésére felveendő huszmilliárdos kölcsönnek, de kösse ki, hogy legalább két új klinikát építsenek belőle az egyetem számára és hogy azonnal kezdjék meg a munkát, amelynek irányítását egy megalakítandó építbizottság intézné. Kösse ki a közgyűlés azt is, hogy a szegedi egyetem elsősorban szegedi illetőségű hallgatókat vegyen fel és azoknak a felvételét, akik a feltételeknek megfelelnek, ne tagadja meg. Mivel az utóbbi időben megtörtént, hogy a kormány a szegedi egyetem rovására a többi vidéki egyetemet nagyobb mértékben támogatta, kérje a közgyűlés, hogy a vidéki egyetemek ezentúl egyenlő elbánásban részesüljenek.

A tanácsai előterjesztés ismertetése után két szónok foglalkozott a kérdéssel. Kormányos Benő elfogadja a javaslatot, de azt kívánja, hogy az építkezéseket szegedi iparosoknak adják ki. Balogh Lajos pedig annak a kimonadását kéri, hogy a felajánlott hozzájáruláson kívül mást nem ad a város. Hoffer Jenő szólalt még fel röviden. A kérdést nem tartja még megéretnék a döntésre, éppen ezért indítványozza, hogy a közgyűlés adja ki azt egy szűkebbkörű bizottságnak, mert olyan momentumok is vannak ebben a kényes természeti ügyben, amelyeknek a nyilvánosság előtt való pertraktálása nem ajánlatos sem a város, sem az egyetem szempontjából. Ha sürgős a döntés, állapítson meg a közgyűlés rövid terminust a kiküldendő bizottság számára.

Az elhangzott felszólalásokra a polgármester igen érdekes beszéddel válaszolt. Először Hoffer Jenő indítványára refikált. A kormánynak a szegedi egyetem ügye nem sürgős, hiszen a kultuszminiszter minden sürgetés ellenére — pedig maga a miniszterelnök is sürgette — hónapokig halogatta az elintézt. A város és az egyetem szempontjából azonban annál sürgösebb a döntés. A kultuszminisztériumban tartott értekezleten meggyőződött ugyanis arról, hogy Szeged még mindig mostoha gyermek ebben az országban.

— A kormány, úgy látszik, ellejti azt — mondta emelkedett hangon a polgármester —, hogy létezését éppen nekünk, Szegednek köszönheti az ország, hogy itt ma polgári irányzat van és hogy nem valami nemzetközi kormány van uralmon. A kormány nagyon hálát-

lan velünk szemben! (Általános helyeslés, taps, Ugy van! keltjék minden oldalán.) Más kisebb városok mindent megkaptak és mindent megkapnak, amit kérnek. Szeged soha nem kapott és soha nem kap semmit. Az értekezleten megmondtam a kultuszminiszternek, hogy a háború előtt, amikor az új egyetem elhelyezéséről volt szó, akkor sem Szeged kapta, amelynek leg több jogcime lett volna rá, mint az ország második városának, hanem Debrecen, mert a kálvinisták összefogtak, ami egyébként helyes. A miniszter erre azt mondta, hogy Debrecen azért kapta meg az egyetemet, mert hatmillió aranykoronát adott neki. Mi tízmilliót kintunk, még sem kaptak meg — mondtam. Most Pécsét támogatják, mert Pécs a grófok és a hercegek városa. Nekünk nincsenek protektoraink, nincsenek arisztokratáink, akikben bízhatnánk, így csak önmagunkban bízhatunk.

— Az értekezleten közölte a miniszter, hogy kevesli a város felkínált hozzájárulását. Erre bejelentettem, hogy az eredeti hozzájárulást megnevezésért, felajánlunk ezer hold föld bérjövödelmének megfelelő évi hozzájárulást ötven éven keresztül. „Az is kevés — mondta a miniszter —, legalább kétszer annyi kell.” Nagyon felháborított a megjegyzés. Indulatosan válaszoltam rá. Megmondtam, hogy előre tudtam, hogy a kétszeresét kéri annak, amit felajánlok, akármennyit ajánlottam volna is fel. De azért teljesítük kívánságát, nehogy az a vád érjen bennünket, hogy nem tettünk meg minden lehetőt az egyetemért.

Ezután elmondotta a polgármester, hogy abban az esetben, ha a közgyűlés megszavazza az évi 24 vagon buza értékének megfelelő hozzájárulást, kösse ki, hogy legalább négy klinikát építsenek fel az egyetem számára, még pedig a belgyógyászati, a sebészeti, a gyermek és az elmeorvosi klinikát.

— A felső ipariskola felszabadul e? — szölt közbe Körmeny Mátyás.

— Nem szabadul fel — mondta a polgármester. — Kérem a közgyűlést, hogy az indítványt lehetőleg egyhangúlag szavazza meg és a kormányhoz intézendő felterjesztésében mondja ki, hogy ezek után joggal elvárja a város közönsége, hogy a kultuszminiszter most már haladéktalanul vigye minisztertanács elé a szegedi egyetem ügyét. Kösse ki a közgyűlés, hogy a szegedi egyetem, amelyért olyan nagy áldozatot hozunk, de szívesen áldozunk.

tartozik minden szegedi polgár gyermekét felvenni.

— Szeretném — fejezte be beszédét a polgármester —, ha az egész országban elterjedne az a hír, hogy a kormány pénteken közölte kívánságát a várossal és a közgyűlés hétfőn már egyhangú határozattal megszavazta a kívánság teljesítését. (Helyeslés, taps minden oldalán)

Hoffer Jenő rövid felszólalásában bejelentette, hogy indítványát visszavonja, mire az elnöklő Bokor Pál helyettes polgármester kihirdette a közgyűlés egyhangúlag hozott határozatát, amellyel megszavazta a huszonnégy vagon buza értékének megfelelő évi hozzájárulást.

Ezzel a kétszer meghosszabbított júniusi közgyűlés véget is ért.

X. Pius boldoggá avatását kérték.

Róma, június 30. A flamand-vidék biborosai, érsekei és püspökei ma kérvényt nyújtottak át a pápának, amelyben a néhai X. Pius pápa boldoggá avatását kérték. X. Pius pápa ugyanis arról a vidékről származott. A pápa a kérvényt barátságosan elfogadta.

A forgószél pusztítása egy amerikai államban.

Newyork, június 30. Ohio államban óriási forgószél dühöngött, amelynek pusztításáról eddig az a jelentés érkezett, hogy 400 ember meghalt, 2000 ember pedig megsebesült. A forgószél 50 mérföldes sávon dühöngött. Lorain városában a forgószél következtében összeomlott egy mozgóképszínház, amelyben 800 ember került a romok alá. Washingtonból több segítővonat ment a szerencsétlenség színhelyére.

CERES-növényzsir

kapható kilónként 51.000 koronáért
BOGYÉSI EICHER cégnél
Szeged, Kölcsey-utca 3. Telefon 12-22.